

Ajankohtaista kiertotaloudesta ja jätehuollosta

Anna-Maija Pajukallio
ympäristöneuvos, ympäristöministeriö

Jätealan yhteistyöryhmä 3.3.2022

Sisältöä

- Tilannekatsaus käsittelyssä oleviin komission aloitteisiin
 - POP-asetusehdotus (+ POP-ohjeluonnos)
 - EU:n akkuasetusehdotus
 - EU:n jätteen siirtoasetuksen muutosta koskeva ehdotus; [U 84/2021 vp \(eduskunta.fi\)](https://eduskunta.fi)
- Komission kevätkauden 2022 aloitteet
- Jätelain muutoksia lausuntokierrosten jälkeisessä viimeistelyssä
 - Jätterekistereitä koskeva HE
 - SUP-HE
- EeJ-asioita
- Muovitiiekartan päivitystyö
- Ajankohtaista kiertotalousohjelmasta
- GD-kuulumisia

POP-asiaa

- **SYKEN opas POP-jätteistä lausunnoilla 1.4.2022 asti**

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=f285214e-8d68-4eeb-9128-3d52ea8ef405>

- Taustalla POP-asetuksen velvoite laajentaa jätedirektiivin mukaista vaarallisten jätteiden seurantajärjestelmä kattamaan myös POP-jätteet ja tätä koskeneet muutokset jätelakiin (714/2021)
- Keskeisimpiä pitkäikäisten tuotteiden jätevirtoja, jotka voivat sisältää POP-yhdisteitä
- Tekniikoita POP-jätteiden tunnistamiseen
- **EU:n POP-asetuksen muutosehdotus käsittelyssä**
 - Raja-arvoja ehdotetaan kolmelle uudelle aineelle sekä viittä muutosta voimassa oleviin raja-arvoihin.
 - Pitoisuusrajojen perusteella määräytyy, miten POP-yhdisteitä sisältävää jätettä käsitellään, ja erityisesti se, voidaanko tällainen jäte kierrättää vai olisiko se hävitettävä tai muunnettava palautumattomasti.
 - Keskusteluissa noussut huolenaiheeksi ehdotetun PCDD/PCDF-raja-arvon (15-> 5 ppb) vaikutus erityisesti kotitalouksien tulisijojen tuhkan ja noen luokitteluun
- **Tasapainoisen politiikkaratkaisun löytäminen – kemikaaliturvallisuus & kiertotalous**

EU:n akkuasetusehdotus – Ranskan johdolla kohti yleisnäkemyistä eli jäsenmaiden neuvottelukantaa

Avoimia kysymyksiä:

- tiettyjen keskeisten vaatimusten (mm. hiilijalanjälki-ilmoitus, kierrätettyjen osuuksien vaatimus, asianmukaisen huolellisuuden periaate) soveltamisala. Näiden osalta Ranska on esittänyt LMT-akkujen rajaamista soveltamisalan ulkopuolelle ja toisaalta myös alle 2 kWh mikro- ja kevythybridisähköajoneuvoakkujen ottamista mukaan soveltamisalaan aikaisemmista versioista poiketen.
- tuottajavastuita ja jätehuoltoa koskeva VII luku avoin, mutta Suomen kannalta kokonaisuus hyvä
- keskeisten velvoitteiden soveltamisaikataulu auki (tarve kansalliselle liikkumavaralle, jotta ehditään tehdä lait kuntoon)
- vaarallisten aineiden rajoittamista koskevat artiklat (6 ja 71 artiklat) (Suomella ja Ruotsilla ehdotus, jossa akkuja koskevista vaarallisten aineiden rajoituksista säädeltäisiin suoraan REACH-asetuksen alla – neuvotteluiden ydinkysymys ei siis ole itse rajoitettavat aineet, vaan niiden rajoittamiseen sovellettava hallinnollinen menettely. FI-SE kanta saanut kannatusta, mutta KOM puolustaa vahvasti alkuperäistä näkemystään, jota tukevat useat maat. Siinä akkuasetukseen tuotaisiin REACHin kaltaista kemikaalisäätelyä.)
- Europarlamentin ympäristövaliokunta äänesti asetuksesta 10.2.2022 ja esitti asetukseen tiukennuksia sekä eri vaatimusten soveltamisalaan että kierrätystavoitteisiin.
- Parlamentin täysistunnon äänestys on tämänhetkisen tiedon mukaan 7.3.2022 – lopullinen kanta.
- Kun parlamentin ja jäsenmaiden kannat selvät, alkaa niiden yhteensovittaminen

Nostoja komission aloitteista kevätkaudella 2022

30.3. Kiertotalouspaketti I:

- Kestävän tuotepolitiikan aloite (tiedonanto) ml. ekosuunnitteludirektiivin tarkistus
- Tekstiilistrategia
- EU:n rakennustuoteasetuksen (CPR) tarkistus

5.4. Päästöt- ja saasteet paketti

- Teollisuuspäästödirektiivin (IED) ja päästörekisteriasetuksen tarkistus (EPRTR)

20.7. Kiertotalouspaketti II

- Biopohjaisia, biohajoavia ja kompostoituvia muoveja koskeva politiikkakehitys
- Pakkaus- ja pakkausjätedirektiivin tarkistus
- Asetus ympäristöväittämien perustelemisesta

Jäterekistereitä koskeva HE - tilannekatsaus

- Jätealan rekistereitä koskevaa HE-luonnosta jatkovalmisteltu lausuntokierroksen jälkeen.
 - Lausuntoyhteenveto saatavilla (<https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/971ab3d4-47eb-4f38-bb11-7e7eea9e2e8b/d0dc9dc1-e94b-4fee-8f7a-fc36199a3591/YHTEENVETO.pdf>)
 - Muutoksia mm. tuottajarekisteriä koskevaan tietopalvelun tietosisältöön, poistetaan lietekuljetuksia koskevien tietojen ilmoittamista koskeva päällekkäisyys (JL 39 §) siirtoasiakirjarekisterin kanssa, lisätty muutoksenhakuoikeus ulkomaisille jätteen kuljettajille annettavista päätöksistä, pidennetään siirtymäsäännöstä jätehuoltorekisteriin jo merkittyjen toiminnanharjoittajien osalta uuden hyväksymisen hakemiseksi.
 - HE eduskuntaan huhtikuussa.
 - Laki tulisi voimaan kahdessa vaiheessa: siirtoasiakirjoja koskeva rekisteri ja velvollisuus toimittaa siirtoasiakirjojen tiedot rekisteriin 1.9.2022 ja jätehuoltorekisteriä koskevat muutokset sekä uudet tietopalvelut 1.1.2023.

SUP-HE - tilannekatsaus

- Lausuntokierros päättyi 17.2.2022, lausuntoja annettiin hieman yli 60
- Kriittisiä teemoja mm. muovin määritelmä, SUP-tuottajien kustannusvastuun toteuttaminen (kunnan siivouskustannukset), pakkausten ”tuottajan” määrittely ja tuottajavastuun kohdentaminen...
- Jatkovalmistelussa pyritään siihen, että HE annetaan touko-kesäkuussa, mutta aikataulu on erittäin haasteellinen.
 - mahdollisten muutosten jälkeen edessä vielä mm. lainsäädännön arviointineuvosto, kääntäminen, laintarkastus
 - Suomi (ja useampi muu EU-maa) on komission rikkomusmenettelyssä
 - Koordinaatiovastuu HE:n viimeistelystä Jussi Kauppilalla

EEJ-asiaa ent. EoW

BETONI-EEJ-asetustyö

- Betoni-EEJ käännetty ruotsiksi, käännös nyt tarkastettavana
- Laintarkastus seuraavaksi, mahd. pian
- Tavoitteena voimaantulo ennen kesää
- Ohjeistus, lomakkeet ym. tekeillä SYKE:ssä, tarvitaan ennen voimaantumista

MUOVI-EEJ-asetustyö

- YM ottamassa kappia SYKE:n esityön pohjalta
- Aikataulu ja vastuulliset edelleen pohdinnassa

UTU-TYÖRYHMÄ

- **väliraportti tapauskohtaisen päätöksenteon kehittämistä 6/2022**
- **tarkastelussa vaihtoehdot**
 - VE+ Nykyisen menettelyn ”virittäminen”
 - VE1 Päätöksenteon keskittäminen
 - VE2 Uuden päätösmenettelyn luominen sivutuote/EEJ-asiaille
 - VEx edellisten pohjalta syntyvä
- **sidosryhmätilaisuus 12.5. klo 9-11**

Muovitiekartan päivitystyö

- Meneillään uusi vaihe muovin kierrätyksessä ja laajemmin muovin kiertotaloudessa; fokuksessa mm.
 - muovien kierrätys yhä laajemmin, siihen liittyvät laitosinvestoinnit ja arvoketjut, materiaaliratkaisut ja kierrätettävyys, kierrätetyn muovin käyttömahdollisuudet, muovien ja korvaavien ratkaisujen ominaisuudet, kertakäytön ja roskaamisen välttäminen, mikromuovit, ympäristö- ja terveysvaikutuksia koskevan tiedon saatavuus
- On aika täsmentää muovitiekartan (2018) tavoitteita ja täydentää sen toimenpiteitä
- **Tavoitteena muovin kestävään kiertotalouden läpimurto vuoteen 2030 mennessä**
- Ohjelmalla on runsaasti kytkentöjä EU:n politiikka-aloitteisiin ja kansallisiin lainsäädäntötavoitteisiin sekä käynnistyvään globaalisopimuksen valmisteluun
- Ohjelman toimeenpanon tueksi haussa on mittava PlastLIFE hanke (2. vaiheen haku, päätös kesällä)
- Ohjelmapäivityksestä vastaa YM:n asettama muovitiekartan yhteistyöverkosto

Ajankohtaista Kiertotalousohjelmasta

- Valmisteilla vapaaehtoisuuteen perustuva **Vähähiilinen kiertotaloussopimus**, jota valmistelevaan kutsumme kaikkia kiinnostuneita toimialoja, yrityksiä, kuntia ja maakuntia ([tiedote 18.2.2022](#)).
 - Työtä tukee tutkimuslaitosten (SYKE, GTK, LUKE, VTT ja Tilastokeskus) materiaalivirta-analyysin päivitys- sekä skenaariotyö. Sopimuksessa toimijat määrittelevät omat mahdollisimman vaikuttavat tavoitteet ja toimenpiteet kiertotalouden edistämiseen.
- **Kiertotalouden kansallinen osaamisverkosto** (SYKE ja Motiva koordinoivat) aloittaa huhtikuussa.
 - Kokoaa osaamisen sekä tukee yritysten, kuntien ja alueellisten ekosysteemien työtä hiilineutraalin kiertotalouden edistämässä.
- **YM:n avustushaku kuntien ilmasto- ja kiertotaloushankkeisiin:** haku auki 1.3.-14.4.2022 ([tiedote](#))
- **Selvitys käyttövelvoitteesta** on alkamassa keväällä. Tarkoituksena on selvittää mm.
 - Miten EU:n lainsäädäntö tulee ohjaamaan kierrätysmateriaalien käytön kysynnän kasvua ja miten se mahdollisesti heijastuu kierrätysmateriaalien tarjontaan ja saatavuuteen EU:n sisämarkkinoilla?
 - Mitä esimerkkejä käyttövelvoitteen käytöstä on olemassa kansainvälisesti?
 - Mille materiaaleille ja/tai tuotteille kansalliset käyttövelvoitteet tai muut ohjauskeinot (kuten green deal -sopimukset, julkiset hankinnat, ympäristömerkit) voisivat sopia?

GD-kehittämistä / jätteen energiahyödyntäminen

- **Pohdinnassa green deal -sopimus liittyen jätteen energiana hyödyntämiseen kiertotaloudessa.**
- Sopimus kattaisi koko jätteen energiana hyödyntämisen arvoketjun tuomalla yhteen sen keskeiset toimijat.
- Tavoitteena **lisätä polttoon päätyvän hyödyntämiskelpoisen yhdyskuntajätteen erilliskeräämistä ja kierrättämistä, sekä vähentää jätteenpolttolaitosten päästöjä.**
- Samalla selvitettäisiin jätevirtojen koostumusta ja laitosten päästöjä tarkemmin, sekä luotaisiin koostumustutkimuksiin ja päästöjen raportointiin yhteiset kriteerit ja toimintamallit.
- Keskusteluja sopimusneuvotteluiden käynnistämisestä on käyty Energiateollisuus ry, Suomen Kiertovoima ry, Ympäristöteollisuus- ja palvelut YTP ry, Elintarviketeollisuusliitto ry, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry ja Päivittäistavarakauppa ry kanssa.
- Sopimus on nostettu esiin budjettiriihessä 2021 ja sen potentiaalia arvioidaan keväällä 2022. Mahdolliset neuvottelut käynnistyvät heti, jos päätös niiden käynnistämiseksi tehdään.

GD-SUP

- 8.3 julkaistaan green deal -sopimus, jonka tavoitteena on vähentää kokonaan tai osittain muovista valmistettujen kertakäyttöisten juomamukien ja tiettyjen elintarvikepakkausten kappalemääräistä kulutusta kunnianhimoisesti ja pysyvästi.
- Green deal -sopimuksella pyritään löytämään tehokkaimmat ja yritysten näkökulmasta toimivimmat keinot EU:n vaatimusten täyttämiseksi (SUP-direktiivi, artikla 4).
- Samalla vauhditetaan uusien kulutusta vähentävien ratkaisujen ja liiketoimintamallien kehittämistä, syntymistä ja käyttöönottoa.
- Sopimuksessa ovat YM:n lisäksi lisäksi mukana Elintarviketeollisuusliitto ry, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Päivittäistavarakauppa ry ja Suomen Pakkausyhdistys ry.

Kiitokset!

puh. 050 461 8652

anna-maija.pajukallio@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

